

# Le Grand Cortège

*Une histoire vraie*

Mémoire obscur de CCC 1965

par Lars "Mackie" Markstedt

*La première édition suédoise*

Dagens ungdom är historielös. I skolan får eleverna inte lära sig något om karnevalväsendets utveckling från senmedeltid fram till våra dagar. Unga militanta veganer och andra som har tagit farväl till köttet, firar inte karnevaler. Redan i samband med reformationen tog man död på de folkliga festsederna i samband med fastan. Idag tror de flesta att fastan innebär att man skall frossa på semlor. Scenen med fattiga studenter, som utan mat och värme sitter hopkurade framför en flämtande varmvindskamin i ett dragit, fallfärdigt landshövdingehus i Göteborg och berättar om sina karnevalsäventyr, tror dagens ungdom är hämtad från 1800-talet.

Karnevalernas betydelse för kulturlivet och samhällsutvecklingen är ett försummat kapitel. I den stora statliga kulturutredningen, som i februari 2009 överlämnade sitt över [tusén sidor](#) tjocka betänkande till Kulturministern, nämns inte ordet "karneval" på en enda rad. Utredningen präglas av en lutheransk syn på folkliga festligheter. Karnevaler tillhör inte finkulturen och har aldrig och kommer förhoppningsvis aldrig att få något statligt kulturstöd. Det gör att karnevalstågen kan tuffa vidare och varje vår presentera nya, fräscha sketcher och vettlösa upptåg, som roar folk, men gisslar makten.

Karnevalståg är studenternas och fria – från staten och kommersiella krafter obundna – kulturarbetares sätt att protestera mot missförhållanden i samhället och att gyckla med överheten. Sedan 1965 har Chalmerscortègen varit längre och samlat mer folk än förstamajstågen. Därför vill jag nu förtälja för, er allt vad jag har hört och sett under cortègen 1965, så att det blir förevigat i den Chalmerska slöjdskolans historiska minne. Men skulle jag minnas alla galenskaper, upptåg och katastrofer, som Fänriken och jag var med om under karnevalen "så blewo jag tokot".

Min berättelse om den stora cortègen är en sann historia. Den är således inte bara baserad på en sann historia, utan den är *de facto* baserad på överkliga minnen från en verklig cortège rekordåret 1965. Jag kommer inte att förtiga något, utan jag kommer att berätta allt, även sådant som jag aldrig tidigare har avslöjat för någon. Jag kommer inte heller att tillägga något, utöver sådant som jag vet att de som verkligen älskar Chalmerscortèger gärna vill höra.

## Lurad?

Mitt äventyr började en dimmig morgon i advent 1964, då en "gamble" kom in i vår föreläsningssal och med glädje i rösten förkunnade att vi skulle få välja tvenne ledamöter från V-sektionen. Dessa två utvalda skulle, utan samvetsbetänkligheter, slippa alla torra och tråkiga föreläsningar och i stället under ett halvt års tid på heltid få ägna sig åt att dricka öl, festa och sammanträda i den s.k. Chalmerska Cortègekommittén (CCC).

Jag var norrlänning och jag hade aldrig varit i Göteborg innan jag kom till Chalmers. Jag hade därför inte en aning om vad CCC var för något och jag hade bara sett karnevaler på film. Men likt en hungrig lax i en brusande älv, nappade jag direkt. Jag puffade på min bänkkamrat Magnus Key och viskade: "Föreslå mig!" Det gjorde Magnus och jag blev invald i CCC.

Senare blev jag också av några fullständigt omdömeslösa ”kardaver” utsedd till transportchef. Jag, som inte visste ett dugg om motorfordon, fick ansvar för dels de glänsande personbilar som CCC hyrde in för våra egna transporter, dels de stora och dyrbara lastbilar, som vi skulle få låna under cortègen och som jag skulle ragga upp från olika åkerier runt om i Göteborg. Dessutom var det en mängd andra uppgifter, som dessa satans ”baggböle-kadaver” lurade mig att skriva på, efter att de först hade fyllt min unga, ofördärvade kropp med starka drycker.

Det egentliga cortègearbetet började först i februari 1965. Då reste vi till Köln för att se hur tyskarna organiserar sin, största och mest berömda karneval. Utrustade med spionkameror stod vi strategiskt utplacerade vid den stora medeltida katedralen i Köln och såg Willy Brandt, Charles de Gaulle och Leonid Brezjnev passera förbi på bekvämt skotthållsavstånd. Tyskarnas karnevalståg var imponerande, men deras ledarfigurer var bara papperstigrar. Vår cortège och de som skulle uppträda i den måste vara av äkta virke, inte av papier-maché.

Medan jag smuttade på en stark tysk rom, skrev jag snabbt ihop en inbjuden till Willy Brandt & Company att komma till Göteborg och uppträda i vår cortège. Just när jag hade lagt på breven ångrade jag mig nästan. Jag tog fram min räknesticka och gjorde en enkel hållfasthetsberäkning och kostnads kalkyl. Det skulle bli svettigt, för där dessa tungviktare uppträder, bör ekipaget vara av tolv tums bräder.

### **Ich bin immer in Dienst!**

I Köln hade vi väldigt roligt, dag och natt. Vi drack gott tyskt öl och i stora kvantiteter. På den tiden, då denna historia utspelade sig, fick man nämligen bara ta med sig två burkar öl hem, så det gällde att bunkra upp inombords. Detta hade vår kassör Björn Boldt-Christmas bittra erfarenhet av och han hade därför ständigt ett låst kassaskrin med en kedja om handleden. Inget fick gå förlorat. Men Björn öppnade hela tiden sitt kassaskrin och kollade att våra tågbiljetter och pengar var kvar. Det var de nästan hela resan, men då vi bytte tåg i Hamburg och drack kaffe för att nyktra till, blev våra biljetter förstas kvar på Hamburger Hauptbahnhof.

I min ungdom kunde jag ganska bra tyska, så när konduktören klockan 12 på natten kom invältrande in i vår kupé, slog jag ihop klackarna och rapporterade: *Herr Hauptbahnhof-Hauptman! Zehn Schwedische Studenten anwesend! Alle ohne Fahrkarten! Darum müssen Sie uns sorgfältig begleiten bis an dem Dänische Grenze, und selbferständlich Bier mit uns trinken. Bitte Herr Kollege, kommen Sie wieder, nach ihrem Dienst!*

När konduktören hörde mig kalla honom för kollega, blev han illröd ansiktet och vrålade: *Ich bin immer im Dienst!* Det hjälpte inte att jag berättade för honom om hur vi hade blivit panka och fågelfria, och inte heller hjälpte det att jag berättade om hur besvärlig uppväxt jag hade haft, där uppe vid polcirkeln, med fyra syskon och en mor som ständigt var hos polisen eller i rätten (hon var advokat). Jag sade att jag ”redan i moderlivet hade jag varit uppfylld av starka drycker och av helig ande”. Men konduktören avbröt mig bryskt och sade att han bara trodde på järnvägsreglementet, inte på den helige anden, och definitivt inte på sådana osaliga andar som jag, som talar med kluven tunga. Den hårdhärtade konduktören var inställd på att slänga ut oss i mörkret, och där skulle vara gråt och tandagnisslan.

Lyckligtvis löste det hela sig genom att Björn med papper, penna och en aktuell valutatabell i handen för 57 gången räknade samman våra svenska och tyska pengar. Nu upptäckte Björn att vi precis hade så mycket cash att vi alla tio skulle klara oss fram till den danska gränsen. Men hur skulle det gå nästa dag?

### **Hjältarnas återkomst och resultatet av den tyska expeditionen**

I Danmark blev vi mottagna som hjältar, eftersom vi lyckats att ta oss ut från Tyskland, utan de resehandlingar och dokument, som man ända sedan Bismarcks tid har krävt att alla resande skall medföra innan de påbörjar en järnvägstransport. Och då vi berättade om den kallhamrade tyske konduktören, blev danskarna ännu varmare stämda och de ordnade med morgonfrukost och Gammeldansk åt oss. På huvudbangården i Köpenhamn fick vi också besked om att en ärlig tysk från Flensburg hade lämnat in våra biljetter till de tyska SJ, med kopia på anmälan om upphittade biljetter till Polismyndigheten, Magistraten i Freie Hansestadt Hamburg och Bundes-Wehr. Det betydde att vi var på grön kvist igen. ”Bekymren er icke för morgondagen, ty var dag har nog av sina bekymmer!”

Den största behållningen av vårt studiebesök i Tyskland var att vi fick med oss en skiva som gick: *Hompa, hompa, täterä, täterä, täterä. Jetzt gibt es hompa, hompa täterä, täterä ...* Den blev mycket populär och den spelades hundratals gånger under cortègebygget uppe på Nya Kemigården.

(Ekipagen snickrades tidigare ihop på Gamla Chalmers och därefter på Gamla Ullevi, som jag inte vet vad man kallar idag. Jag vet inte heller vad Nya Kemihuset i dag heter och var cortègen numera byggs. Det är inte lätt att hänga med, för det nya blir fort gammalt och det gamla blir ofta nytt igen. Det är som med punchvisorna. Den Nya Punschvisa ”Vad ger dig din sisu, vad håller dig varm” är idag gammal, men den kan kanske snart får en renässans och åter kallas för Nya Punschvisan.)

Under cortègearbetet var det bara en enda stenkaka eller vinylskiva som spelas hela tiden och den hann därför bli rejält skrapig redan under byggveckan. Vår erövrade skiva var dock av god tysk kvalitet och den höll ovanligt bra. Visserligen var den dyr i inköp, vår resa inräknad, men i längden lönar det sig ofta att satsa på kvaliteten.

Med hjälp av vår tyska skiva gick bygget som en dans. Alla sjöng med i refrängen och man spikade och hamrade i takt med musiken. Ordningen och nykterheten var också god, ända fram till eftermiddagen den 30 april 1965. Då sprack alla mina planer.

### **April lurar dumma sillar som du vill, april tra-la-la-la-la.**

Det blir inte alltid som man har tänkt sig. Men den 1 april 1965 gick allt i lås. Och mitt arbete i CCC hade rullat på bra. Förutom att ragga upp lastbilar till cortègen, hade jag främst kört runt och sålt annonser som skulle införas i Cortègeprogrammet. Vi var några som sålde annonserna och några som ritade dem.

Det var slitsamt, men mycket lärorikt och spännande att sälja annonser. Genom annonsförsäljningen kom jag att lära känna Göteborg på ett nytt sätt. Jag besökte såväl storföretag med glassiga marknadsföringsavdelningar, som småföretag med kontoret på fickan. När jag med min CCC-rock svepte in på de glassiga kontoren för möten med reklamcheferna, togs jag emot av unga, snygga sekreterare, som – märkte jag – tittade efter mig, då jag gick förbi dem. CCC-rockarna, som vi alltid hade på oss, *var Lagerfeldts* vår modell av årets läkarrock, där våra arkitekter på baksidan hade målat en *Fame fatal*. Om man är 20 år och för första gången märker att kvinnor ser efter en, funderar man dock inte närmare över vad det är som attraherar dem och fångar deras uppmärksamhet.

Jag tycker dock att det var mest givande att sitta och snacka med småföretagarna och höra vad de tycker om Chalmerscortègen. De köpte annonser av oss för att de älskar vår cortège och

ville bidra till den med egna pengar. Reklamcheferna köpte vanligen bara för att de var tillsagda att göra det eller för att de hade en för stor reklambudget att göra av med, och då de tyckte att det var mer spännande att ha med oss att göra än med vanliga annonssäljare.

Huvudsakligen besökte jag företag i Göteborgsregionen. Jag var dock även i Borås, där jag även var och besökte den firma, som skulle trycka vårt Cortègeprogram. Vid besöket i Borås fick vi även ta del av tryckeriets övriga produkter. Vårt Cortègeprogram var lite ekivokt, för att inte säga vulgärt. Genomgången av firmans produktutbud tydde dock på att man inte skulle ha några moraliska betänkligheter mot att trycka vårt program.

Förhandlingarna med tryckeriet i Borås blev jämfört med tidigare år mycket långdragna, de tog hela fem minuter. Efter en god lunch skrev vi på kontraktet. Som ansvarig utgivare för Cortègeprogrammet angav vi Chalmers rektor.

Allt föreföll nu att gå min väg. Jag fick till och med in min första tidningsartikel. När Chalmers rektor klockan sex på morgonen den första april lästa sin Sjöfartstidning, blev han dock mycket upprörd över min artikel och ringde omedelbart upp vår kårordförande. Ordföranden ringde i sin tur upp oss och avbröt vår trevliga fest på Holtermansgatan. Han beordrade oss att infinna oss på kårhuset senast klockan åtta på morgonen för förhör och eventuella disciplinåtgärder. Till ordförandens heder vill jag dock framhålla att han inte dömde någon ohörd, utan vi fick ge vår version av händelserna.

Jag började med att säga att det inte var första gången som chalmerister hotades av rättsliga efterräkningar. Författarna till det första Chalmersspexet Bojan hade ju också hamnat inför skranket. De hade blivit anklagade för förtal av den riktiga, något lättfotade Bojan, men dessbättre förlorade hon målet. Det tryckfrihetsåtal mot Cortègeprogrammet, som Sjöfartstidningen skrev om, skulle vi också säkert vinna. Våra annonser i programmet innehöll kanske opassande och plumpa skämt typ: ”Då Grill-George korven sticker in...” Men George hade ju gillat annonsen och betalat bra för den. Och Sjöfartstidningen hade också betalat för min lilla notis om att Cortègeprogrammet hotades av tryckfrihetsåtal och förmodligen skulle komma att dras in. Tidningen hade själva inte kommit på något lika bra förstaprilskämt

Nu brast kårordföranden ut i gapskratt. Han var lättad över att det bara var ett aprilskämt och att vi genom denna kreativa marknadsföringsinsats kanske skulle lyckas sälja årets upplaga av Cortègeprogram, trots att det inte höll så hög litterär klass och inte skulle gå hem i de finare salongerna.

### **Någon djävla ordning måste det väl i alla fall vara i en cortège!**

Men den 30 april 1965 skrattade inte de poliser som skulle eskortera cortègen från Gibraltargatan ner till staden. Cortègen skulle ha rullat iväg kl. 17.00, men då klockan slog fem slag var fortfarande flera ekipage kvar uppe på Kemigården och en massa lastbilar snurrade runt inne på Chalmersområdet i ett till synes oregelbundet mönster. De ridande poliserna struttade omkring på sina hästar muttrade: ”Här är det ju inte någon djävla ordning alls.”

Situationen var onekligen prekär. Hur kunde det ha gått så snett, trots att jag tänkt så rätt?

Jo, det var det rekordåret 1965 och inom CCC hade vi bestämt oss för att bygga den största cortègen i Chalmers historia. Jag hade lyckats ragga upp 110 fordon. Vår cortège skulle, när

den väl kommit i gång sträcka sig längst hela Kungsportsavenyn och halvvägs till Haga. Det skulle bli en storslagen syn och bli en Cortège, som det skulle komma att talas om i årtionden. Och en gång i framtiden, när cortègebyggarnas barnbarn vid 100-årsjubelet, frågar sina mor- eller farföräldrar om de vet något om den stora cortègen anno 1965, kan de stolt svara: ”Jo, där om kan jag ge besked, om herrn så vill, ty jag var med.”

Vi var således helt eniga inom CCC om att vi skulle ha en stor cortège, men det var bara transportchefen Mackie som bekymrade sig om den logistik som krävdes för en cortège med 110 ekipage. Jag hade köpt ett rött block på Cremona och i det blocket hade jag skissat på en generalplan för cortègens olika förflyttningar. I Mackies lilla röda fanns alla de 110 fordonens storlek, motorstyrka, topphastighet och beräknad ankomsttid till Chalmers noggrant angivna. Vidare fanns där uppgifter om namnet på förarna, deras tidigare erfarenheter av cortègetransporter samt deras tjänstgörings- och vilotider under det senaste dygnet.

När lastbilarna kom till Chalmers skulle de först ställa upp sig på den stora P-platsen vid Gibraltargatan och när respektive ekipage var färdigbyggt skulle de via Emil Oförvägen köra upp till Kemigården och hämta det ekipage som storleksmässigt passade till just deras lastbil. Därefter skulle de köra tillbaka till Gibraltarpakeringen och där vänta på min marschorder. De var instruerade att inte starta motorerna eller låta sig hetsas av chalmerister eller poliser. Först när de såg mig uppe vid biblioteksbyggnaden höja upp min röda bok i luften och svänga den som en vindflöjel för vinden, skulle de dra igång.

På pappret såg min plan bra ut. Emil Oförvägen, som slingrar sig genom Chalmersområdet är visserligen smal, men på tre ställen hade jag markerat ut mötesplatser och satt upp instruktionen: ”Den som möter får väja!” Så det borde med ett skohorn gå att få igenom alla de 110 bilarna på den beräknade tiden, en timme och sex minuter.

Ju närmare vi kom Valborgsmässoafton, desto osäkrare blev jag om min plan skulle hålla i ett skarpt läge. Vad som helst kunde ju gå fel. Och kan något kan gå fel, så gör det det, lyder Murphys lag. Därför vidtog jag förebyggande åtgärder för att snabbt kunna improvisera, när något i enlighet med Murphys lag gick fel.

Jag insåg att jag inte kunde klara av att leda hela operationen ensam. Mina kolleger i CCC hade ju fullt upp med sitt. Byggchefen med att kolla hållfastheten och säkerheten på ekipagen, klädchefen med att sy och tråckla på kostymerna så att de hjälpligt skulle hålla ihop och byxorna och kjolarna inte skulle trilla ned och avslöja hela härligheten. CCC-ordföranden hade fullt upp med att övervaka att alla trivdes och hade roligt samt att se till att de fick ordentligt med öl och inte drabbades av solsting under Valborgsmässoaftonen, som meteorologerna spådde skulle bli rekordvarm. Ordföranden skulle även i god tid bege till Götaplatsen för att där hälsa våra donatorer och andra VIP-gäster välkomna.

### **Tobbe, en räddande ängel?**

Jag tror inte att ”själv är bäste dräng”. Redan tidigt på morgonen den 29 april var det fullt av Chalmerister uppe på byggplatsen. Där hade även samlats en del ynglingar från tekniska institutet och andra inrättningar, och dessa ynglingar ville gärna vara med och hamra och dricka öl. Det fick de göra, men de fick bara småspik och bara små skvättar öl.

Bland ynglingarna såg jag en högre, brunögd ung man, med en vaken blick och ett pålitligt utseende. Han hette Tobbe och han erkände direkt att han inte var en chalmerist, men att han

vill bli en Emil. På stående fot utnämnde jag honom då till biträdande Transportchef. Jag visade honom min röda bok och förklarade för honom hur operationen skulle genomföras.

För att markera att Tobbe nu var en i gänget gav jag honom en gammal sliten fänriksmössa, som vi hittat i den rivningslägenhet i Landala där vi hade haft fester. Tobbe fick också låna min Lambretta för att rekognoscera och försöka hitta alternativa tillfartsvägar, om det skulle proppa igen på Emil Oförvägen.

Nu hade jag gjort alla förberedelser jag kunde. Klockan tolv på natten tog jag vår hyrbil och körde hem till Annedal för att sova ut inför den stora dagen. Jag märkte hur Tobbe suktade efter att få köra hyrbilen, en Ford Taunus. Att köra en hyrbil var något som man på den tiden sällan gjorde. Men att låna ut hyrbilen till Tobbe var uteslutet, utan han fick ta min Lambretta ut till Hisingen, där han bodde. Klockan åtta nästa morgon skulle han dock vara tillbaka på Chalmers, för då började slutfasen av operationen.

Tro det om ni vill, men när jag kom upp till byggsplatsen kl. 8.15 nästa morgon, var Tobbe redan där och höll på att med röd sprejfärg markera vad de olika lastbilarna skulle ställa upp sig när de kom till Gibraltarparkeringen. Iförd sin fänriksmössa motade han också bort professorer och andra obehöriga, som denna dag inte fick utnyttja sina vanliga P-platser.

Jag överlämnade befälet till Tobbe och gick själv upp till biblioteksbyggnaden för att ringa runt till alla de åkerier som lovat att ställa upp med lastbilar och kolla att allt var OK. Det var ”overkill” för jag hade att göra med pålitliga företag och med chaufförer, som varit med om oändligt fler cortèger än jag. Min fråga om öl och sådant, tog de nästan som en förolämpning och förklarade för mig att det rörde sig om yrkesfolk. De skulle inte låta sig trugas av Chalmerister att dricka öl medan de körde och inte heller hetsas att köra igång innan jag gav signalen. Allt var lugnt!

Nu hade solen börjat sänka sig och cortègebyggsplatsen låg nu i skuggan av den stora Kemibyggnaden. Men detta märkte inte cortègebyggarna, eftersom de var upptagna av att dricka öl samt av att hamra och spika i takt med musiken.

Den tyska, dyrbara cortègeskivan hade nu blivit lite raspig och det hade min röst också blivit. Jag hade därför svårt att göra mig hörd och få chalmeristerna att lyfta upp sina **ekipage** på lastbilarna, som nu började rulla in på Kemigården. Men cortègebyggarnas tyckte att det var viktigare att bunkra upp ordentligt inför den långa cortègerundturen i Göteborg. De ville verkligen njuta av det muntra folklivet uppe på Kemigården. Det är ju bara en gång i livet som man får bygga en Chalmerscortège och dricka gratis öl som sägs pumpas med pipeline från Pripps till Kemihuset.

### **Avancez!**

När ölen började ta slut, uppstod nästan panik vid vattenhålet. Hade jag varit en Ebbe Carlsson-typ, hade jag naturligtvis i detta läge tagit kommandot över polisstyrkan och gjort en kavallerichock. Men det är inte min stil, utan med mina sista röstresurser skrek jag uppmuntrande till mina kamrater med så hög stämma att jag till och med överröstade den tyska marschmusiken: ”*Emil – Avancez! Les fille du ville attendre! / Est Emilia – Avancez, tranquille! / Aux armes, citoyens / Formez vos bataillons / Marchons, marchons! / Qu'un sang impur / Abreuve no sillon!*” Och till tonerna av marseljäsen rullade nu de sista fordonen ner för Emil Oförvägen. Där ställde ekipagen nr 22, 53, 84, 110 och 109 och upp sig på linje, för

att falla in på rätt plats bland de andra vagnarna, som redan stod formerade i bataljon och startklara på den stora Gibraltarparkeringen.

De struttande poliserna muttrade fortfarande om dålig organisation, men jag klargjorde för dem att de var på Chalmers område och att vi – oavsett vad den ryska klockan visar på Chalmers (åtminstone på min tid) alltid har en akademisk kvart. Sedan bad jag Fänrik Tobbe att få undan civilisterna, dvs. poliserna, så att vi kunde komma iväg. Det gjorde han och poliserna red ut från Chalmers och ställde upp sina hästar, som frustade av otålighet, på Gibraltargatan utanför Herrgården.

Jag gick sedan lugnt upp för trappan till Chalmersbiblioteket med pastor Gregorius från Johannesbergskyrkan, flämtande efter mig. Vi slog oss ned på en Drottningholmssoffa. Där tog jag fram ett par fiskar och fem småbröd från min högra CCC-rockficka, för jag hade inte hunnit äta lunch under dagen. Jag sade vänligt till pastorn:

*Herr pastor, jag har låtit kalla er hit. –  
Var god, foreller en bit!*

Men pastor Gregorius verkade orolig över att cortègen inte kommit iväg i tid och han varnade mig för att sätt mig upp mot överkonstapel Karsk, som han visste inte bar sin sabel förgäves. Men jag tog upp en liten flaska starkvin från vänsterfickan och ett par glas och sade lugnande:

*Var trygg, vi skola ej lukta blod. –  
Ett glas? Madeiran är god.*

*Vi måste nöja oss med vad vi få, –  
kanske ni befaller Margå?*

Det fanns dock inte tid för att hämta fram mera vin, utan jag tog den sista klunken av Madeiran, ställde mig upp på bibliotekstrappan, höjde min röda bok i luften och tittade upp mot klockan på Johannebergskyrkan.

Ute på P-platsen var det fortfarande några ekipage som inte kommit in i rätt formation. Tobbe var på väg att rusa in på fältet för att hjälpa dem, men jag hejdade honom med en gest. Det var för sent, det var bara 5 sekunder kvar.

Så hördes klockan i Johannebergskyrkan slå sitt första slag på Valborgsmässoaftonens sjätte timme. I samma ögonblick viftade jag med min röda bok i stora vida cirklar. Alla lastbilarna startade samtidigt, Volvobilarna kanske någon sekund tidigare. Men Scania-lastbilarna hade kraftigare motorer och efter några sekunder dånade de, så att rutorna på höghusen längs Gibraltargatan skakade.

Så kom äntligen ”Le Grand Cortège” iväg, visserligen lite försenad och lite i oordning. Men vad gjorde det, för alla var ju i toppform och nu skulle förstaårshalmeristerna satsa allt på att underhålla och roa göteborgarna.

Först ut på Gibraltargatan var enhjulingen med en clown, sedan kom tvåhjulingen med en frackklädd yngling som kunde konsten att cykla utan kedja. Därefter kom månghjulingen, som bestod av 16 hopsvetsade cyklar.

Efter cyklarna kom ekipage 1, 2, 3, 4, 6 7, 8, 5, 9,10, 11, 13, 12 osv. Tobbe dirigerade ut ekipagen på Gibraltargatan. Han vinkade på, då det gick för långsamt, och höll upp handen, om det var risk för att ett ekipage skulle välta i kurvan.

Det var trångt om utrymme vid utfarten till Gibraltargatan, så därför tog jag upp min ”lilla röda” och gjorde följande notering: ”skr. till Kung. Bygg. styr. ang. flytt av herrgård o. bredn. av Gibr. gat.”

Tobbe klarade sin uppgift galant. Vagn efter vagn rullade iväg, med glada chalmerister, som nu började spela upp sina inövade sketcher på flaken. Till slut kom ekipage 107, 108, 110 i väg och så plötsligt kom fyra Drakar på låg höjd inflygande över Chalmersområdet och tog med tjutande reamotorer en sväng över Götaplatsen och Kungssportsavenyn.

### **Alla skall med!**

Sist av alla kom ekipage 109. Den hade kommit på efterkälken, därför att ett antal chalmerister hade måst gå bakom busken vid Gibraltar Herrgård. Jag gav dem en halv minut på sig att slutföra sina förehavanden och sedan beordrade jag: ”Rast upphör, uppsittning.” Och nu rullade 109:an ut på Gibraltargatan med ett halvt dussin chalmerister springande efter vagnen, i ett fåfängt försök att få upp byxor och blixtlås. Tobbe rusade till och slängde raskt och rådigt upp eftersläntrarna på vagnen, antingen de hade fått på sig byxorna eller inte. Nöden har ingen lag. Sedan hjälpte jag Tobbe att svinga sig upp på ekipaget.

På 109:an hade man byggt en bilprovningsanläggning och samlat ihop ett antal skrotbilar, som chalmersbilprovare utrustade med hammare och ett tryckluftaggregat nu gick löst på. Tobbe, som tydligen inte var så förtjust över detta nya statliga kontrollorgan, greppade snabbt tryckluftsaggregatet och började slakta bilar, såsom om han inte hade gjort något annat sedan tonåren. Det slamrade och dånade över hela Chalmersområdet.

När vagn 109 passerade Wasa sjukhus och – i svängen ner mot stan – körde om ekipage 110, såg jag hur Tobbe gjorde honnör åt överläkaren på sjukhuset, som förutseende hade låtit evakuera sina känsligaste patienter. Och när Tobbes vagn just höll på att försvinna från mitt synfält, såg jag hur han vinkade till mig med min ”lilla röda”. Den hade Tobbe i uppståndelsen lyckats sno åt sig från min CCC-läkarrock. Det gjorde inget, för nu behövde jag ju inte min anteckningsbok längre, trodde jag. Men skulle jag någonsin få se Tobbe igen?

### **Bättre en Skåne i skrovet, än skrovet i Skåne!**

Själv var jag alldeles hes och torr i halsen efter all stress. Så med en halvfull ölflaska i handen traskade jag utmattad ner till hedersläktaren på Götaplatsen. Det var den varmaste och vackraste Valborg som jag hittills hade upplevt. Inte regnig och blåsig som Valborg brukar vara hemma i Norrland.

På Götaplatsen applåderade man då ekipagen körde förbi. Den bästa scenen tyckte jag var den som föreställde ett fartyg med en synnerligen berusad rysk besättning, några till och med däckade, som ragglade omkring på däck. Några dagar tidigare hade Karl Marx ränt rätt in i Kullen i Skåne. Den fyndiga texten blev naturligtvis. ”Bättre en Skåne i skrovet, än skrovet i Skåne!”

Att inte alla bilar kom i samma ordning som i cortègeprogrammet var det inte så många som bekymrade sig om. Men några chalmérister och en amerikansk utbytesstudent som hette Dan Brown trodde att vi avsiktligt hade ändrat på ordningen och de försökte knäcka koden för att förstå CCC 1965 års dolda budskap till eftervärlden.

Vår Cortège blev en succé och alla de dyrbara lastbilarna kom oskadade tillbaka till Chalmersområdet. Några teknologer föll visserligen ifrån på vägen, men ingen skadade sig, och lite svinn måste man alltid räkna med **då Ada legat med papiljotter en natt och lagt extra rött på kinden.**

### Änglar finns de?

Alla i CCC var också nu tillbaka. Vi samlade ihop våra grejer för att gå ner till rivningslägenheten i Landala och *le grand finale*. Vår slutfest skulle hålla på hela natten och fortsätta dagen därpå, som var en söndag, med båtfärd till och stormning av Marstrands fästning. Nu var alla mina bekymmer över, trodde jag. Så lätt var det dock inte. Jag är ju en ansvarsfull person och därför frågade jag, dumt nog, vem som skulle ta bort bräderna och bråten som låg kvar på Kemigården. Alla vände sig mot mig och utbrast: ”Det är ju transportchefens uppgift.”

Jag är norrlänning, så jag vet att Tensta ligger norr om Stockholm. Men jag hade inte en aning om att detta var min uppgift. Men jag kunde ju inte säga att jag inte visste vad som krävs av en transportchef på en högteknologisk, allsidig internationell högskola. Vad göra?

Jo, jag hade sett att det i ytterkanten av Chalmersområdet låg kvar en gammal förfallen bondgård. Där bodde en ”gube” och hans bror. Klockan 10 på lördagskvällen knackade jag på hos de båda bröderna i deras kyffe och frågade om jag kunde få ett glas vatten. De tittade förvånade på mig och min slitna, smutsgrå CCC-rock, men de var gästfria och bjöd mig både på vatten och på kaffe. Vi satt en stund på en ”lådda”, som i stort sett utgjorde hela deras möblemang, och pratade om vädret och om hur skörden skulle bli i år. Och sedan började jag berätta om alla bräder som låg kvar på kemigården och att de skulle till tippen på måndag. De tyckte liksom jag att detta var ett slöseri. Det hela slutade med att bröderna skulle ta hand om virket och städa på gården, och att jag skulle köra upp en ”treback” öl till dem.

(De båda bröderna tvingades hösten 1981, då Chalmers expanderade, att bränna ner sin gård och flytta ut till landet, till Ulricehamnstrakten. Där kom de senare att få ett par av huvudrollerna i filmen Änglagård.)

Sedan körde jag hem till Annedal, tvättade mig och tog fram en ren näsduk. Jag valde den som min mor hade broderat röda guldband på och sagt åt mig att knyta kring handen på min käresta, om jag skulle träffa en söt flicka då vi dansade ringlekar på Chalmers. Min cortégerock, som från början hade varit steril, hade efter nästan fyra månaders ständig användning blivit så smutsig, att jag inte ville använda den för att torka bort svetten i pannan på mig själv, och än mindre på de flickor, som jag nu skulle bugga med.

Sedan gick de följande 30 timmarna i en virvlande dans. När jag kom tillbaka till Annedal sent nästa natt, hade jag tappat bort min näsduk och mina nycklar till lägenheten. Det senare gjorde inget, för på den tiden låste jag aldrig dörren till mitt hem. Där fanns inget att stjäla. Men min mors näsduk saknade jag. Ute på Marsstrand hade en flicka knutit näsduken med röda guldband, hårt om min hand. Var det när hon lossade på den och jag rymde till skogs,

som jag tappade näsduken? Eller försvann den kanske då jag och den söta **spelologen** var tillsammans inne i grottan?

### **Det rättsliga efterspelet och det jag inte tidigare har avslöjat för någon.**

Måndagen den 2 maj 1965 kl. 07.36 vräkte sig tre civilklädda kriminalare in i min rivningslägenhet på Rygatan 22 i Annedal. De tryckte ner mig i sängen och frågade med bister min: ”Vad gjorde du den 30 april 1965 kl. 01.15?

Jag svarade blixtnabbt och utan tvekan i rösten: ”Samma sak som nyss. Jag låg och sov i min säng och drömde något jag aldrig drömt förut”.

Men den förste kriminalaren lät sig inte rubbas av mitt rappa svar, som han kanske trodde att jag hade legat och tänkt ut hela natten. För han fortsatte:

”Ljug inte! Vi vet att du stoppades av en polisbil på nya Älvsborgsbron, då du var på väg till Länsmansgården för att träffa en av dina flickvänner. Du hade inget körkort på dig och du hade ingenting som visade vem du var och att det var din Lambretta. Du kollrade bort polispatrullen, genom ditt snack om att du var ansvarig för Chalmerscortègen. Du medgav att du kanske luktade öl, men att det berodde på att det skvätts så mycket pilsner på byggplatsen, men att du själv bara hade druckit en enda mellanöl. Carsten var hygglig och körde dig hem efter att man hade tagit blodprov på dig. Han tog också med din Lambretta till polisstationen på Hisingen. Men du lönade gott med ont. Vi vet allt. Ljug inte länge, det gör bara det hela värre!”

Jag förstod med det samma vad som hade hänt. Tobbe hade blivit stoppad av polisen på väg till Hisingen, men han hade lyckats snacka sig ur det hela. På Valborgsmässonmorgonen hade han dykt upp igen på byggplatsen och fullgjort sitt uppdrag, visserligen utan min Lambretta. Den hade jag inte saknat, för jag hade ju hyrbilen. Fanns det någon chans att klara både mig och Tobbe ur det här?

Förste kriminalaren fortsatte att morra och gå på, men nu upprepade han sig bara. Därför sade jag: ”Tack, nu har jag hört er sakframställan. Jag, tillika min klient vidhåller emellertid att han låg och sov i sin säng både före och efter den angivna tidpunkten. Han har visserligen ingen som kan bekräfta att han verkligen sov, men förmodligen bör han ha snarkat så kraftigt att grannarna hört det. På våningen under är det ingen idé att ni frågar, för den hyresgästen är sällan nykter. Och inte på våningen över heller, för hon brukar vid nämnda tidpunkt vanligen befinna sig utomhus, på gatorna nära Götaplatsen. Men fru Hansson i lägenheten snett över svalen bör ha hört snarkningarna. Hon är ett rejält fruntimmer, som har bott här i 66 år, så hennes vittnesmål måste väga tungt. Vilka vittnen vill ni själv kalla in?”

Kriminalaren skakad på huvudet och väste: ”Det här går inte, kalla upp Carsten!”

Det dröjde ett par minuter. Jag hörde tunga steg i trappan, dörren öppnades sig och in steg Carsten, en medelålders, något korpulent radiopolis. Carsten tittade på mig en sekund och sade sedan utan att darra på rösten: ”Det är inte han!”

”Vad! Men det måste det ju vara. Men vem var det då som du tog på Älvsborgsbron?

### **Riv alla staket! Det är vår!**

Poliserna stirrade irriterat på mig. Ute sken solen och ungarna lekte på glatt på gården. Plötsligt hördes det ett våldsamt brak ifrån bakgården, och ungarna tjöt ännu mer av förtjusning. Både jag och poliserna sprang fram till fönstret. Där såg vi en fantastisk syn. Ett 40-tal småungar i trasiga kläder gick med stenar, hammare, kofötter och andra verktyg loss på de plank som skiljde innergårdarna åt mellan husen längst Rygatan. Ett par flickor hade redan fått loss en plank, som de nu använde som gungbräda.

Jag såg hur det ryckte i Carstens batonghand. Han hade tydligen inte sett att det tre kvarter längre bort fanns två byggjobbare som i saktligt mak höll på att riva staketet. Det var tydligen första etappen av rivningen av Annedal. Jag visste att hela Annedal inom kort skulle rivas. Men det visste inte Carsten, utan han andades som en uppretad valross. Det var nog inte så hälsosamt för honom.

Jag lade därför lugnt min hand på Carstens axel, drog honom ifrån fönstret och frågade om han ville ha kaffe. Det ville han. Jag satte på min gasspis och kokade kaffe åt hela gänget.

Sedan slog vi oss ner runt mitt lilla tidningsbord för att diskutera den uppkomna situationen och tillsammans hitta en lösning på polisens problem. Carsten och mästardackaren placerade jag i mina båda slitna fåtöljer. De båda andra kriminalarna fick tränga ihop sig i min lilla soffa. Själv satte jag mig på sängkanten. Jag tog en mugg kaffe med mjölk, men utan socker, och svalde en stor klunk. Jag blinkade några gånger med ögonen för att vakna upp ordentligt och sade sedan:

”Jag tror att det var Tobbe, som körde på min Lambretta i förrgår natt.”

”Tobbe, vem är Tobbe”, utbrast alla i korus.

### **Änglar eller demoner?**

Jag förklarade för dem att jag inte visste vem Tobbe var, mer än att han hade kallat sig för Tobbe. Sedan berättade jag allt som jag kom ihåg om Tobbe och vad han hade gjort under de knappa två dagar, som vi hade sett varandra. Den yngste kriminalaren antecknade noggrant vad jag berättade och han ville ha ett detaljerat signalement. Jag försökte så gott jag kunde, men jag har ett dåligt synminne. Vad folk säger brukar jag däremot nästan ordagrant komma ihåg. Enligt det signalement, som jag gav polisen, var Tobbe lång och brunögd, men i övrigt kunde han ha sett ut hur som helst. Alla tre kriminalarna försökte pressa mig på detaljer, men jag kom helt enkelt inte ihåg hur Tobbe såg ut.

Jag ville dock hjälpa polisen och då kom jag plötsligt ihåg. Jag tog fram söndagens Sjöfartstidning, som låg på bordet, och visade dem en stor bild på Tobbe, där han stod på Emil Oförvägen nr 1, stolt som en matador, och dirigerade ut *Le Grand Cortège*. Jag konstaterade att bilden var lite otydlig, men Sjöfartstidningen hade säkert tydligare fotografier på Tobbe, som polisen skulle kunna be att få ut. Men det behövdes inte, för den unge kriminalaren Nick böjde sig fram mot bilden och utbrast:

”Men det där är ju Fixar-Tobbe! Han kan kollra bort vem som helst”.

”Vem är han”, frågade jag förvånad.

”Han är bara en vanlig kille, sade Nick. Han har ett långt register med ungdomssynder, men inga våldsbrott. Det här blir nog bara några veckors påbackning på hans tidigare straff. Vill du anmäla stölden av din Lambretta?”

”Nej, jag hade ju lånat ut den till honom redan på morgonen och sade att han fick använda den så mycket han ville. Tag nu och plocka rätt på Tobbe och se till att han kommer in på t.ex. ett motoriserat militärförband. Efter ett år i lumpen med rätt befäl har ni en ”gosse av rätta virket”, som ni till och med kan göra en duglig polis av. Jag är säker på att Tobbe klarar av vad som helst, bara han får en chef som är handlingskraftig, energisk och som inte skyggar för att tillämpa okonventionella spaningsmetoder.

Vi tog varandra i hand. Carsten tackade för kaffet och lovade att skicka hem min Lambretta från polisstationen. Han gick med betydligt lättare steg nerför trappan än uppför.

Jag följde poliserna till entrén och såg på de lekande barnen. Jag vill tro gott om alla människor. Men hur skulle det gå för Tobbe? Skulle han komma att bli en effektiv och hederlig snut?

Jag har aldrig träffat Tobbe igen. Häromkvällen då jag såg TV-dokumentenären *Ebbe the Movie* tyckte jag mig dock skymta honom i bakgrunden. Visst var det Tobbe som var Ebbes ständige livvakt, chaufför och middagsgäst! Vilka var egentligen Ebbe och Tobbe? Var de änglar eller demoner?

### **Livet är härligt**

Polisens besök hade gett mig en tankeställare. Jag hade levt i sus och dus i flera månader. Mitt studielån var slut och jag låg åtta tentor efter. Jag var nu ett ”kardaver”, så kallas före detta CCC:are.

Av äldre ”kardaver” fick jag veta att man inte kan fortsätta och leva och festa, som under cortègetiden. De rådde mig dock att trappa ned på festandet successivt, så att jag inte drabbades av ett bakslag i min rehabilitering till det normala samhället, annars skulle jag lätt kunna återfalla i det självdestruktiva CCC-beteendet. Bäst vore om jag skaffade mig en flickvän, som kunde stötta mig under den svåra rehabiliteringen och helst även under resten av livet.

Jag gjorde som mina äldre kamrater hade rått mig och koncentrerade mig nu helt på att hitta en sådan flicka. Det lyckades och efter ett år var jag också förlovad. Sedan kom jag igång med studierna igen och blev en av de första i min årsgrupp som tog civilingenjörsexamen. Det var på våren 1968, dvs. samtidigt med den stora ungdomsrevolten. Jag märkte dock inte så mycket av den för jag hade fått jobb som trafiksäkerhetsforskare på Chalmers och jag var nu helt koncentrerad på att min forskning. Jag ingick i en tvärfacklig forskargrupp, som till största delen bestod av Chalmersspexare. Min arbetsplats blev Gibraltar Herrgård, som ju låg ett stenkast från cortègebyggplatsen. Varje vår hörde jag därför nya cortègeskivor raspa och såg nya årskullar chalmerister hamra och såga.

På mina lunchraster brukade jag gå upp och prata med de nya cortègebyggarna, men de var inte så intresserade av att höra om förr i tiden, utan de visste alltid själva hur de skulle göra den bästa cortègen. Jag brukade också gå på omsittargasker med de nya CCC:arna och ge transportchefen goda råd. Men jag hade egentligen inte något att komma med, för jag hade ju inte kvar min röda anteckningsbok. Och när jag ur minnet citerade ur ”Mackies lilla röda”,

slog de dövöra till, såsom vore jag en Maoist. Sedan kom den första oljekrisen och då var det inte längre inne med stora cortèger, utan det skulle vara få, små och lätta ekipage.

Samtidigt som oljekrisen drabbade världen och man måst börja spara, beslöt Kungliga Byggnadsstyrelsen ”perfekt timat” att flytta och rusta upp Gibraltar Herrgård. (Det hade jag ju föreslagit 1965.) Jag förflyttades 1975 till Stockholm och tappade därmed kontakten med Chalmers och CCC. I Stockholm drogs jag in i statsförvaltningsgrottekvarnen och tvingades mala fram tjocka SOU-utredningar, propositioner och revisionsrapporter. Mitt liv hade sannolikt blivit mycket enklare och kanske hade jag tjänat mer pengar, om jag inte hade gått med i CCC och om jag inte ständigt kommit med en massa dumma förslag och kreativa idéer, som bara medförde problem för mig själv och andra. Men om jag inte gått med i CCC hade jag nog inte fått lika roligt och inte lika ofta fått sjunga ”Livet är härligt”. Vin, kvinnor och sång är för mig viktigare än pengar!

### **Drömmen om den stora cortègen**

I förrgår städade jag mitt skrivbord. Då hittade jag bland gamla papper en inbjudan från CCC med datum för årets omsittargask. Eftersom jag visste att jag inte heller i år skulle ha möjlighet att åka till Göteborg på en sådan gask, tänkte jag slänga inbjudan. Då fick jag plötsligt se att det på baksidan av inbjudan stod att årets Calmerscortège var den hundra och att man under året planerade en rad jubileumsaktiviteter.

När jag gick och lade mig på kvällen funderade över om årets CCC:are skulle klara av 100-årscortègen. Även om de idag har datorer, digitala cortègeprogram och mobiler för kommunikation mellan de involverade aktörerna, har de nya gossarna inte en aning om alla de logistiska problem, som är förenade med att köra igång en stor cortège. I år skulle det verkligen behövas en jättesatsning på cortègen. Den svenska bilindustrin är ju i kris och en mängd Volvolastbilar står bara och väntar på att få tas i bruk.

I tanken var jag tillbaka på Chalmers igen med Tobbe vid min sida.... Hela Chalmersområdet är förvandlat till en jättestor cortègebyggplats. Mitt på byggplatsen sitter jag med ett fältskrivbord och med en superdator samt tre mobiltelefoner, som jag opererade simultant. Jag mobiliserar 1000 lastbilar och arbetslösa chaufförer. Likt Napoleon, som efter återkomsten från Elba stampade ihop en ny ”Grand Armé”, får jag snabbt fram fordon och folk från hela Västsverige. – Alla mina gamla CCC-kompisar är plats. Vicke, vår byggchef 1965, leder arbetet med att på rekordtid uppföra ekipage och scener till den stora cortègen. Vi återanvänder idéer och sketcher från gamla tider och samtidigt skapar vi nya, rykande aktuella sketcher, där vi gycklar med dagsaktuella företeelser och händelser hämtade från dagens GP. Där står det t.ex. att Berlusconi skall utse fem italienska skönhetsdrottningar, som kandidater för ”Heja Italien” till EU-parlamentet. Fem skönheter, vad är det att komma med? Han skall inte komma här och snacka om skönhet! Vi uppför fem ekipage med 50 Emilar, utklädda till förföriska italienska skönhetsdrottningar, och 50 naturligt sköna Emilior, som på Valborgsmässafton kampanjar för det nya partiet ”Heja Sverige friskt humör”. Våra kandidater kommer att få fler röster än Berlusconi, såväl i Sverige som i Italien.

På ett annat ekipage uppför vår gamle ölchef och spexdirektör, Mats Hermansson, en sketch om den senaste bonuskandalen. Höga bonusar har betalats ut till chefer som samtidigt fått höga avtalspensioner och dessutom erhållit högsta a-kasseersättning och sjukersättning. Denna nyhet är så färsk att bara Tobbe och Mats känner till den ännu. – Mina gamla arbetskamrater från Gibraltar Herrgård är också plötsligt på plats. Med sina mångåriga spexerfarenheter instruerar de nya chalmerister om hur man skall röra sig och agera på

rullande scener för att få publikkontakt och få dramatiska effekter. Där är Klotis, Marcus, ECE, Sven Duva, Sandler och många andra. Den här gången har Sandler med sig en flaska Margå. Den räcker till oss båda två. Trots att det är en varm och solig Valborgsmässoafton, blir det till och med några droppar vin över, som vi sänder till pastor Gregorius i Johannebergskyrkan.

Plötsligt är jag längst upp vid biblioteket och blickar ut över slagfältet, där de sista ekipagen intar sina utgångsställningar. Hela den församlade världspressen pressar ihop sig längst Gibraltargatan för att få se vilka nya avslöjanden om korruption och valfusk som kommer att avslöjas i den Stora Cortègen. Media vill även veta vilka nya recept på den ekonomiska krisen, som chalmeristerna kommer att presentera i de olika tablåerna, och mot vilka diktatorer som man kommer att rikta sina gaddar och kanske en fredlig revolution, liknande den som teknologerna i Athene genomförde 1973. Och alla väntar med spänning på signalen från Mackie, som åter stigit fram på scenen för att få ytterligare en kvart i rampljuset.

Nu äntligen ser jag att honom vifta med sin "lilla röda" och jag ser att klockan på Johannebergskyrkan visar att tiden är inne. John Donnes dikt ringer i mina öron: "Sänd för den skull aldrig bud och fråga för vem klockan klämtar; den klämtar för dig." Jag känner mig innesluten i hela mänskligheten och allt omkring mig blir ljust. Och långt, långt borta i den verkliga världen, hör jag någon ömt viska:

"Lars! Mackie lille, du måste gå upp nu! Det är ju min födelsedag idag och du har stora saker att uträtta. Här får du kaffe och tidningen. Men kan du tänka dig, mitt inne i Kulturbilagan låg en gammal röd anteckningsbok. Vem tror du kan ha lagt dit den?"

Solen sken in genom fönstret och det var vår. Jag log mot min hustru Maria och kysste henne. Sedan tog jag emot den röda boken, som var i folieformat, och svarade:

"Jag vet vem som har lagt dit den. Det är en gammal käresta. Jag behöver inte söka i någon drömbok för att hitta henne. Jag kan nämligen gissa mig till vad det står i boken; där står **ingenting!**"

Viksjö den 27 april 2009

Lars Markstedt  
Transportchef CCC 65